

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL PAREIŠKĖJO SKUNDO PRIEŠ LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJĄ IR LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS PACIENTŲ SVEIKATAI PADARYTOS ŽALOS NUSTATYMO KOMISIJĄ

2018-01-19 Nr. 4D-2017/1-1298
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2017 m. rugsėjo 14 d. gavo **PAREIŠKĖJO** (toliau vadinama ir – Pareiškėjas) skundą dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Pacientų sveikatai padarytos žalos nustatymo komisijos (toliau vadinama ir – Žalos nustatymo komisija arba Komisija) pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su prašymo nagrinėjimo terminų galimu pažeidimu (toliau vadinama – Skundas).

2. Pareiškėjas Skunde nurodo:

2.1. „2017 m. vasarį buvo kreiptasi į Komisiją. Mano pareiškimas užregistruotas 2017 m. vasario 22 dieną, registracijos Nr. PŽK-1-126. [...] mano pareiškimas vėliausiai turėjo būti išnagrinėtas ir priimtas sprendimas 2017-06-23, šiai dienai turime 2017-09-11, bet man nėra suteikiama jokia informacija, nors ne kartą kreipiausi į Komisiją, LR SAM, LR sveikatos apsaugos ministrą A. V. tiesiogiai su rašytiniu prašymu“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „Ministrui prašymas išsiųstas 2017-08-14, negauta net pranešimo apie priimtą prašymą. Bendraujant su administratore [...] telefonu [...] buvo pateikta versija, kad yra išsiųsta į Kauno klinikas, kad specialistai pateiktų išvadą apie nesuteiktas sveikatos paslaugas. Birželį Kauno klinikos pateikė išvadą, bet sprendimas gal ir priimtas, bet apie jį aš nesu informuotas [...]“.

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo įvertinti Skunde nurodytus pareigūnų galimai daromus (padarytus) pažeidimus.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Nustatytos reikšmingos aplinkybės

4. Seimo kontrolierius 2017 m. rugsėjo 19 d. raštu Nr. 4D-2017/1-1298/3D-2787 kreipėsi į Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministeriją (toliau vadinama – SAM) ir 2017 m. rugsėjo 19 d. raštu Nr. 4D-2017/1-1298/3D-2788 kreipėsi į Žalos nustatymo komisiją, prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes. 2017 m. spalio 18 d. Seimo kontrolierius gavo 2017 m. spalio 17 d. Komisijos raštą Nr. PŽK-2-852 „Dėl informacijos pateikimo“, kuriame nurodoma:

4.1. „šių metų kovo 23 d. Komisijos posėdyje buvo nagrinėjamas **PAREIŠKĖJO** pareiškimas dėl, jo manymu, jam netinkamai suteiktų asmens sveikatos priežiūros paslaugų

Lukiškių tardymo izoliatoriuje-kalėjime ir nuspręsta kreiptis į gydytojus specialistus dėl išvadų, reikalingų sprendimui priimti, pateikimo. Atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėjo medicininiai dokumentai už laikotarpį nuo 2013-04-19 iki 2017-01-13 buvo teisme, specialistai negalėjo atsakyti į jiems pateiktus klausimus. Gavę iš teismo minėtus dokumentus, pakartotinai kreipėmės į gydytojus specialistus pateikdami klausimus“;

4.2. „**PAREIŠKĖJO** pareiškimas buvo svarstomas 2017 m. spalio 12 d. Komisijos posėdyje, kuriame priimtas sprendimas [...]“

Skundo tyrimui reikšmingi Lietuvos Respublikos teisės aktai

5. Seimo kontrolierių įstatymo:

2 straipsnis – „1. Biurokratizmas – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai.“

6. Viešojo administravimo įstatymo:

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos – „14. Prašymas – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant priimti administracinį sprendimą arba atlikti kitus teisės aktuose nustatytus veiksmus. [...]“

3 straipsnis. Viešojo administravimo principai – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: „1) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; 2) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; 3) proporcingumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo mastas ir jo įgyvendinimo priemonės turi atitikti būtinus ir pagrįstus administravimo tikslus; [...]“;

31 straipsnis. Administracinės procedūros terminai – „Administracinė procedūra turi būti baigta ir administracinės procedūros sprendimas priimtas per 20 darbo dienų nuo jos pradžios. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinė procedūra negali būti baigta, administracinę procedūrą pradėjęs viešojo administravimo subjektas gali ją pratęsti, bet ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie administracinės procedūros termino pratęsimą per 2 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti administracinės procedūros terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys.“

7. Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo (toliau vadinama ir – Įstatymas):

24 straipsnis. Pacientui padarytos žalos atlyginimas – „2. Pacientas ar kiti asmenys, turintys teisę į šio straipsnio 1 dalyje nurodytos žalos atlyginimą ir norintys gauti jos atlyginimą, su pareiškimu privalo kreiptis į Pacientų sveikatai padarytos žalos nustatymo komisiją, veikiančią prie Sveikatos apsaugos ministerijos. Pareiškimai šiai komisijai paduodami raštu. Pareiškime turi būti nurodyta: komisijos pavadinimas, pareiškėjo vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamoji vieta, taip pat atstovo, jeigu jis yra, vardas, pavardė ir adresas, sveikatos priežiūros įstaigos, kurios veika skundžiama, pavadinimas, buveinė, aplinkybės, kuriomis pareiškėjas grindžia savo reikalavimą (faktinis pareiškimo pagrindas), įrodymai, patvirtinantys pareiškėjo išdėstytas aplinkybes, pareiškėjo reikalavimas (pažeista teisė ir prašomas žalos dydis), pridedamų dokumentų sąrašas, pareiškimo surašymo vieta ir data. Pareiškimą pasirašo pareiškėjas ar jo atstovas. Prie atstovo paduodamo pareiškimo turi būti pridedamas įgaliojimas ar kitoks dokumentas, patvirtinantis atstovo įgaliojimus. Prašymas turi atitikti formos ir turinio

reikalavimus. [...] 6. Pareiškimai Pacientų sveikatai padarytos žalos nustatymo komisijoje turi būti išnagrinėti ir sprendimas priimtas ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo pareiškimo gavimo dienos. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą pareiškimas negali būti išnagrinėtas ir sprendimas priimtas, sveikatos apsaugos ministras Pacientų sveikatai padarytos žalos nustatymo komisijos argumentuotu teikimu gali šį terminą pratęsti, bet ne ilgiau kaip dar 2 mėnesiams.“

8. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (Vyriausybės 2015 m. rugpjūčio 26 d. nutarimo Nr. 913 redakcija) patvirtintų Asmenų prašymu nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių (toliau vadinama – Taisyklės) (redakcija, galiojusi iki 2017-11-22):

34 punktas – „Asmenų prašymai, išskyrus asmenų prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tuoj pat, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo užregistravimo institucijoje“;

35 punktas – „Jeigu asmens prašymo nagrinėjimas susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu ar kitais atvejais, dėl kurių atsakymo pateikimas asmeniui gali užtrukti ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo prašymo ir visų reikiamų dokumentų užregistravimo institucijoje, institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo turi teisę pratęsti šį terminą dar iki 20 darbo dienų. Pratęsus Taisyklių 34 punkte nustatytą terminą, institucija nedelsdama išsiunčia asmeniui pranešimą raštu ir nurodo prašymo nagrinėjimo pratęsimo priežastis.“

9. Vyriausybės 2005 m. vasario 10 d. nutarimu Nr. 152 patvirtintų Pacientų sveikatai padarytos žalos nustatymo komisijos nuostatų (toliau vadinama – Nuostatai):

8 punktas – „Komisija, atlikdama savo funkcijas, turi teisę: 8.1. gauti visą reikiamą informaciją ir dokumentus, kurių reikia sprendimui priimti; [...]“;

27 punktas – „Komisija išnagrinėja pareiškimą ir priima sprendimą ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo pareiškimo gavimo dienos. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą pareiškimas negali būti išnagrinėtas ir priimtas sprendimas, sveikatos apsaugos ministras Komisijos teikimu gali šį terminą pratęsti, bet ne ilgiau kaip dar 2 mėnesiams.“

10. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. vasario 1 d. įsakymu Nr. V-79 patvirtinto Pacientų sveikatai padarytos žalos nustatymo komisijos darbo reglamento (toliau vadinama – Reglamentas):

13 punktas – „Komisijos posėdžiai rengiami ne rečiau kaip kartą per mėnesį“;

14 punktas – „Komisijos posėdį šaukia ir jam vadovauja Komisijos pirmininkas. Komisijos pirmininko sprendimu, laiku negavus medžiagos, reikalingos bylai teisingai išnagrinėti, gali būti šaukiamas neeilinis Komisijos posėdis. Apie tai pareiškėjas telefonu informuojamas ne vėliau kaip prieš 1 dieną iki posėdžio“;

19 punktas – „Komisija sprendimą priima ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo pareiškimo gavimo dienos.“

Išvados

11. Pareiškėjas Skunde nurodo, kad 2017 m. vasario mėnesį kreipėsi į Žalos nustatymo komisiją; jo pareiškimas Komisijoje buvo užregistruotas 2017 m. vasario 22 d., reg. Nr. PŽK-1-126. Kaip teigia Pareiškėjas, „pareiškimas vėliausiai turėjo būti išnagrinėtas ir priimtas sprendimas 2017-06-23, šiai dienai turime 2017-09-11, bet man nėra suteikiama jokia informacija“.

12. Įstatymo 24 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad asmenys, turintys teisę ir norintys gauti atlyginimą už patirtą turtinę ir neturtinę žalą, padarytą pažeidžiant pacientų teises, su pareiškimu pirmiausia privalo kreiptis į Žalos nustatymo komisiją.

Pagal tyrimo metu gautus duomenis, Pareiškėjas į Komisiją kreipėsi 2017 m. vasario

mėnesį. Komisija 2017 m. vasario 28 d. raštu Nr. PŽK-2-133 Pareiškėją informavo, jog prašymas Komisijoje gautas ir užregistruotas 2017-02-22, reg. Nr. PŽK-1-126.

Skundo tyrimo metu nustatyta, jog 2017-03-23 Komisijos posėdyje buvo nagrinėjamas Pareiškėjo pareiškimas, kuriuo asmuo Komisijos prašė įvertinti Lukiškių tardymo izoliatoriuje-kalėjime galimai netinkamai teikiamas sveikatos priežiūros paslaugas. Komisija nusprendė kreiptis į gydytojus specialistus dėl išvadų pateikimo.

Pažymėtina, jog Komisija 2017-10-17 rašte Nr. PŽK-2-852 Seimo kontrolieriui paaiškino (šios pažymos 4.1. punktas), kad „Pareiškėjo medicininiai dokumentai už laikotarpį nuo 2013-04-19 iki 2017-01-13 buvo teisme, specialistai negalėjo atsakyti į jiems pateiktus klausimus. Gavę iš teismo minėtus dokumentus, pakartotinai kreipėmės į gydytojus specialistus pateikdami klausimus.“

Pažymėtina, kad Nuostatų 8.1 punkte yra įtvirtinta, jog Komisija atlikdama savo funkcijas turi teisę gauti visą informaciją, reikalingą jos funkcijoms įgyvendinti, todėl kyla pagrįstas klausimas, dėl kokių priežasčių / kodėl Komisija, nagrinėdama Pareiškėjo pareiškimą, nepasinaudojo savo teise ir nesikreipė į teismą dėl reikalingos informacijos gavimo.

Atkreiptinas dėmesys, jog Reglamento 13 punkte numatyta, kad Komisijos posėdžiai rengiami kartą per mėnesį, o 14 punkte įtvirtinta nuostata („laiku negavus medžiagos, reikalingos bylai teisingai išnagrinėti“) suponuoja, jog Komisijai yra suteikti platūs įgaliojimai, kuriais ji vykdydama savo funkcijas privalo naudotis, t. y., kreiptis į institucijas, kuriose yra reikalinga informacija. Skundo tyrimo metu Komisija Seimo kontrolieriui nepateikė jokių duomenų, kad pasinaudodama suteiktomis teisėmis būtų kreipusis į teismą dėl reikalingos informacijos gavimo. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, jog, Komisijai nepasinaudojus jai suteiktomis teisėmis, Pareiškėjo pareiškimo nagrinėjimas užtruko nepagrįstai ilgai.

13. Įstatymo 24 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad pareiškimai Komisijoje turi būti išnagrinėti ir sprendimas priimtas ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo pareiškimo gavimo dienos. Šiame teisės akte taip pat yra numatyta sąlyga, kuriai esant pareiškimo nagrinėjimo terminas gali būti pratęstas, t. y., sveikatos apsaugos ministras Komisijos argumentuotu teikimu gali šį terminą pratęsti, bet ne ilgiau kaip dar 2 mėnesiams. Tokie patys pareiškimo nagrinėjimo sąlygos ir terminai yra nustatyti Reglamente bei Nuostatuose.

Atkreiptinas dėmesys, jog Pareiškėjo pareiškimas (gautas 2017-02-22) buvo svarstomas 2017 m. spalio 12 d. vykusiam Komisijos posėdyje, kuriame buvo priimtas sprendimas, t. y., Komisija sprendimą priėmė praėjus 8 mėnesiams nuo pareiškimo užregistravimo. Toks ilgas pareiškimo nagrinėjimo terminas nėra numatytas nei Įstatyme, nei Reglamente, nei Nuostatuose. Duomenų, jog pareiškimo nagrinėjimo terminas sveikatos apsaugos ministro sprendimu, būtų pratęstas nei Seimo kontrolieriui, nei Pareiškėjui nebuvo pateikta.

14. Skundo tyrimo metu Seimo kontrolierius kreipėsi į SAM, prašydamas paaiškinti, dėl kokių priežasčių nebuvo pateikti atsakymai į Pareiškėjo kreipimusis tiek į SAM, tiek į sveikatos apsaugos ministrą (šios pažymos 2.1. ir 2.2. punktai).

Viešojo administravimo įstatymo 31 straipsnyje numatyta, jog administracinė procedūra turi būti baigta ir sprendimas priimtas per 20 darbo dienų. Taisyklių 34 punkte taip pat yra numatytas 20 darbo dienų terminas per kurį asmenų prašymai turi būti išnagrinėti ir atsakyta pareiškėjams.

Pažymėtina, jog nei SAM, nei Komisija nepateikė Seimo kontrolieriui duomenų (įrodančių dokumentų), jog buvo pateikti atsakymai į Pareiškėjo siųstus kreipimusis (šios pažymos 2.1. ir 2.2. punktai). Atsižvelgiant į tai bei į esamą teisinį reglamentavimą, darytina išvada, jog atsakymai Pareiškėjui į jo teiktus prašymus SAM ir sveikatos apsaugos ministrui, kaip tai numatyta teisės aktuose, nebuvo pateikti. Tačiau atkreiptinas dėmesys į tai, kad Pareiškėjas jau yra gavęs Komisijos sprendimą, todėl papildoma rekomendacija dėl Pareiškėjo kreipimuisi (šios pažymos 2.1. ir 2.2. punktai) išnagrinėjimo neteiktina.

15. Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, ir į teisinį reglamentavimą, darytina išvada, kad Komisija 8 mėnesius nepagrįstai vilkino pareiškimo nagrinėjimą, o SAM nepateikė atsakymo į pareiškėjo kreipimuisi, todėl **PAREIŠKĖJO** Skundas dėl Pacientų sveikatai padarytos žalos nustatymo komisijos ir SAM pareigūnų veiksmų (neveikimo), nagrinėjant pareiškimą ir kreipimuisi, pripažįstamas pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

16. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, nusprendžia:

16.1. **PAREIŠKĖJO** skundą dėl Pacientų sveikatai padarytos žalos nustatymo komisijos prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su pareiškimo nagrinėjimu, pripažinti pagrįstu.

16.2. **PAREIŠKĖJO** skundą dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su kreipimusi nagrinėjimu, pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

17. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 14 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministrui rekomenduoja:

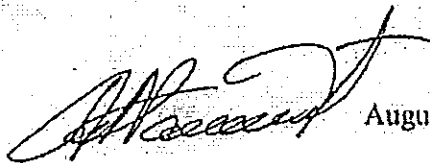
17.1. išsiaiškinti, dėl kokių priežasčių Pacientų sveikatai padarytos žalos nustatymo komisija nesinaudojo jai suteiktomis teisėmis gauti informaciją ir taip sudarė prielaidas vilkinti Pareiškėjo pareiškimo nagrinėjimą, bei imtis veiksmų, kad ateityje nagrinėjant pareiškimus efektyviai naudotųsi jai suteiktomis teisėmis;

17.2. išsiaiškinti, dėl kokių priežasčių Pacientų sveikatai padarytos žalos nustatymo komisija nagrinėdama Pareiškėjo pareiškimą nesivadovavo teisės aktu (šios pažymos 7 punktą) nustatyta tvarka dėl pareiškimo nagrinėjimo termino pratęsimo;

17.3. imtis teisinių bei organizacinių priemonių, kad ateityje Sveikatos apsaugos ministerijoje būtų užtikrinamas tinkamas visų asmenų kreipimusi nagrinėjimas teisės aktu nustatyta tvarka.

18. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) nagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas